Geacht college van burgemeester en wethouders,

Namens **Woonwagen Recht** verzoeken wij de gemeente Zwolle om een schriftelijk standpunt naar aanleiding van het op 28 september 2026 gepubliceerde onderzoek **'Volk zoals jij'** en de bijbehorende brandbrief van de Nationale ombudsman.
De Nationale ombudsman concludeert dat Sinti, Roma en woonwagenbewoners nog steeds structureel worden gediscrimineerd en uitgesloten, ook door overheden. Hij wijst erop dat tussen 2022 en 2025 landelijk slechts 99 standplaatsen zijn toegevoegd, terwijl naar schatting 4.000 tot 8.000 extra standplaatsen nodig zijn.
Volgens de ombudsman rust op de overheid de verantwoordelijkheid om de historische achterstelling op de woningmarkt, ontstaan door het voormalige uitsterfbeleid, daadwerkelijk te herstellen. Alle gemeenten worden opgeroepen om:

- voldoende woonwagenstandplaatsen te realiseren;
- discriminatie en stigmatisering tegen te gaan;
- de woonwagencultuur en mensenrechten actief te beschermen;
- woonwagenbewoners daadwerkelijk bij het beleid te betrekken;
- concrete maatregelen op te nemen in de volkshuisvestingsprogramma's.

De gemeente Zwolle heeft ons eerder meegedeeld dat in oktober 2026 wordt begonnen met het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma en dat het concept naar verwachting in mei 2027 ter inzage wordt gelegd. De publicatie van de Nationale ombudsman moet wat ons betreft vanaf het begin herkenbaar in dit programma worden verwerkt.
Wij verzoeken het college daarom de volgende vragen concreet te beantwoorden:

1. Heeft het college kennisgenomen van het onderzoek en de brandbrief van de Nationale ombudsman?
   Ja, het college heeft kennisgenomen van het onderzoek en de brief van de Nationale ombudsman.
2. Onderschrijft het college de conclusie dat de historische achterstelling van woonwagenbewoners actief moet worden hersteld?
   In Zwolle onderschrijven we het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens. We hebben en houden oog voor de woonopgave die we hebben voor Zwolse woonwagenbewoners.
3. Welke concrete gevolgen verbindt Zwolle aan de oproep om voldoende standplaatsen te realiseren?
   De uitkomsten uit het behoefteonderzoek in 2019 worden geactualiseerd. De verwachting is immers dat de behoefte de afgelopen jaren is toegenomen. Dit betekent dan ook dat we de geactualiseerde behoefte in de woningbouwprogrammering opnemen en aanvullend onderzoeken welke maatregelen nodig zijn om in te spelen op de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte. Dit landt in het Omgevinsgprogramma volkshuisvesting (OPV).
4. Hoeveel huur- en koopstandplaatsen wil Zwolle de komende jaren toevoegen en binnen welke termijn?
   Deze inhoudelijke gegevens worden nader uitgewerkt in het Omgevingsprogramma volkshuisvesting.
5. Worden in het volkshuisvestingsprogramma concrete aantallen, locaties, budgetten en verantwoordelijke partijen opgenomen?

Hierover worden keuzes gemaakt die landen in het Omgevingsprogramma volkshuisvesting. Deze keuzes stemmen we af met de woningcorporaties voor toekomstige huurlocaties.

6. Hoe worden woonwagenbewoners, standplaatszoekenden en vertegenwoordigers van de Zwolse woonwagenlocaties bij de voorbereiding betrokken?
   Participatiemomenten worden ingebouwd voor Zwolse stakeholders uit de gemeente Zwolle in de periode januari tot april 2027. Het OPV zal naar verwachting omstreeks juni ter inzage worden gelegd.
7. Wordt onderzocht of gemeentelijk beleid, communicatie, toezicht, handhaving en eventuele veiligheids- of Bibob-maatregelen woonwagenbewoners ongelijk behandelen of stigmatiseren?
   Er wordt geen onderzoek gedaan naar ongelijke behandeling of stigmatiserend handelen van woonwagenbewoners binnen de bovengenoemde beleidsvelden/afdelingen. Met het toekomstige gemeentelijke woonbeleid (OPV) hebben we juist oog voor de brede woonopgave voor alle type woningzoekenden. Vanuit toezicht en handhaving worden zaken/kwesties die betrekking hebben op woonwagenbewoners in lijn behandeld volgens het huidige handhavingsbeleid. Ook op communicatie zien we in de communicatielijn geen stigmatiserend beeld over de woonwagengemeenschap.
8. Welke maatregelen neemt Zwolle tegen de zeer lange wachttijden en het tekort aan mogelijkheden voor kinderen en familieleden om volgens hun woonwagencultuur bij of nabij hun familie te wonen?
   In 2024 is er voor het laatst een standplaats (met of zonder wagen) verhuurd. De wachttijd lag gemiddeld tussen de 5,2 jaar (primaire huur) en 8,6 jaar (secundaire huur). Deze wachttijd is vergelijkbaar met de gemiddelde wachttijd voor andere woningzoekenden die opzoek zijn naar een woning. Deze ligt gemiddeld tussen de 7,7 jaar (primaire huur) en 8,6 jaar (secundaire huur). Dit neemt niet weg dat de lange wachttijden voor woonruimten een duidelijk en onwenselijk signaal is voor de gemeente.

Wij ontvangen graag een inhoudelijke reactie en niet uitsluitend een verwijzing naar een toekomstig behoefteonderzoek of volkshuisvestingsprogramma. De waarschuwing van de Nationale ombudsman vraagt om aantoonbare uitvoering, een planning en concrete resultaten.
Wij verzoeken u deze brief tevens onder de aandacht te brengen van de gemeenteraad en ons binnen vier weken schriftelijk te informeren over het standpunt en de voorgenomen vervolgstappen van de gemeente Zwolle.
Officiële publicaties:
Onderzoek ‘Volk zoals jij’:
https://www.nationaleombudsman.nl/publicaties/onderzoeken/volk-zoals-jij
Officieel nieuwsbericht:
https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2026/nationale-ombudsman-sinti-roma-en-reizigers-worden-stelselmatig

Afschrift beantwoording

Zwolle

Datum 20 oktober 2026

Brief van de Nationale ombudsman aan alle gemeenten:
https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/20260118-brief-aan-gemeenten-over-discriminatie-van-sinti-roma-en-reizigers.pdf
Met vriendelijke groet,

Contactpersoon Woonwagen Recht